

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної
роботи

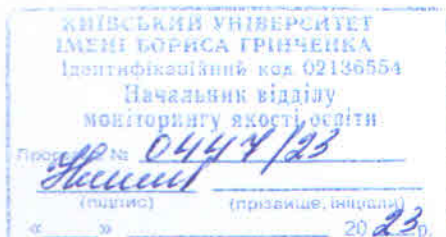
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Медіаправо та медіабезпека: правові та етичні засади
медіаполітики**

спеціальності:	061 Журналістика
освітнього рівня:	другого (магістерського)
освітньої програми:	061.01.04. Медіакомунікації

Київ – 2023

Розробники: Вікторія ГЕОРГІЄВСЬКА, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі: Вікторія ГЕОРГІЄВСЬКА, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 29 серпня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри

 Інґа ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Медіакомунікації»

28 серпня 2023 р.

Гарант освітньої-професійної програми

 Інґа ПОГРЕБНЯК

Робочу програму перевірено

Заступник декана Факультету журналістики Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Медіаправо та медіабезпека: правові та етичні засади медіаполітики	
Форма навчання	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі	60
аудиторні	8
модульний контроль	-
семестровий контроль	
самостійна робота	52
форма семестрового контролю	комплексний іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Медіаправо та медіабезпека: правові та етичні засади медіаполітики», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Мета дисципліни — надати здобувачам освіти поглиблені знання з фундаментальних основ державного управління в галузі інформаційної політики та інформаційної безпеки як практичної політики державної влади з виконання функцій держави у вирішенні, загальних для всього суспільства проблем життєдіяльності; надати здобувачам освіти знання та розуміння медіазаконодавства: межі свободи вираження поглядів, що дозволено та заборонено робити журналістам з правової точки зору; навчити здобувачів освіти запобігати небезпечним правовим ситуаціям; дати поняття юридичної консультації перед публікацією суперечливих матеріалів, сформувати знання про законодавство та судову систему задля кращого висвітлення цих тем у журналістській практиці

Завдання:

— ознайомити здобувачів освіти із ключовими проблемами змісту та сенсу державного управління й безпеки в галузі інформаційних процесів;

— дати уявлення здобувачам освіти про обов'язкові умови реалізації державної інформаційної політики, її законодавчу базу, у тому числі про:

- а) теорію трансформації неможливого в можливе;
- б) ресурсні складові інформаційних процесів;
- в) контент правової бази інформаційної політики;

г) юридичний захист авторських і суміжних прав узагалі та прав на комп'ютерні програми й бази даних;

г) захист персональної інформації;

д) електронні контракти й електронний обмін знаннями;

е) інформаційні загрози;

є) техніко-технологічний і гуманітарний виміри інформаційної безпеки;

ж) боротьбу з комп'ютерними злочинами;

з) інформаційне протистояння та інформаційні війни.

Отже, акцент у навчанні зроблено на осмисленні основних параметрів інформаційної політики та безпеки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу формуються такі **компетентності**:

- **Загальні:**

- **ЗК06** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- **Спеціальні:**

- **СК02** Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми
- **СК03** Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики.
- **СК06** Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Програмні результати навчання:

- **РН01.** Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.
- **РН02.** Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.
- **РН06.** Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
- **РН07.** Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- **РН08.** Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій.
- **РН09.** Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу.

- **PH10.** Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з організацією нових медіаустанов та інституцій.
- **PH11.** Брати продуктивну участь у розробленні проєктів документів, що регламентують діяльність в усіх сферах журналістики, обґрунтовувати суспільну потребу в їх прийнятті, прогнозувати результати їх впливу на суспільство.
- **PH12.** Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проєкти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.
- **PH16.** Знати, розуміти й використовувати правові та етичні норми у своїй професійній діяльності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I «Інформаційна політика»								
1.	Базові складові інформаційної політики	15		2			13	
2.	Система інформаційної політики держави	15			2		13	
	Разом	30		2	2		26	
Змістовий модуль II «Інформаційна безпека як вид практичної політики»								
3.	Правові засади розвитку інформаційного простору України	15			2		13	
4.	Основи інформаційної безпеки держави	15			2		13	
	Разом	30			4		26	
	Разом за навчальним планом	60	8	4	6		52	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Інформаційна політика

Лекція 1. Базові складові інформаційної політики

Закон трійкового коду. Трансформація неможливого в можливе. Закони природи й закони права. Формат інформаційної політики. Загальне поняття державної політики. Визначення й предмет інформаційної політики. Об'єкт інформаційної політики. Предмет інформаційної політики. Мета та завдання інформаційної політики. Контент інформаційної політики

Література: 1,2,5

Практичне заняття 1. Система інформаційної політики держави (2 год.)

1. Держава як форма організації суспільства.
2. Закон функціонального зв'язку триад.
3. Інформаційна політика держави як процес управління.
4. Елементна база інформаційного процесу.
5. Характеристики понять «інформація» і «знання».
6. Інформаційна політика як практична складова управління.

Література: 1,4,5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Інформаційна безпека як вид практичної політики

Практичне заняття 2. Правові засади розвитку інформаційного простору України Регламентація загальних питань інформації у вітчизняному законодавстві. Конституційні основи ЗМІ. Постанови Кабінету міністрів України.

Практичне заняття 3. Основи інформаційної безпеки держави (2 год.)

1. Інформаційна вразливість держави.
2. Міжнародні критерії інформаційної вразливості цивілізації.
3. Міжнародні критерії інформаційної безпеки.

Література: 2,4,5

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Вид діяльності студента	Макс-на кіл-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Макс-на кіл-ть балів	Кількість одиниць	Макс-на кіл-ть балів
Відвідування лекцій	1	1	1		
Відвідування практичних	1	1	1	2	2
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	5	25
Разом:			37		47
Максимальна кількість балів	84				
Розрахунок коефіцієнта	$84:60=1,4$				

6.1. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1-5. Проблеми трансформації держави. Базові складові інформаційної політики

Опрацювання правових документів, аналіз пропонуваніх на розгляд матеріалів. Розробленні проєктів документів, прогнозування результатів їх впливу на суспільство.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 6-10. Система інформаційної політики держави

Опрацювання правових документів, аналіз пропонуваніх на розгляд матеріалів. Аналіз сучасних технологій. Створення проєкту медіаінституцій з використанням оновлених законів України.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі комплексного іспиту.

6.3. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Проаналізуйте Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова».
2. Розкрийте зміст поняття «Цензура».

3. Проаналізуйте конституційні засади діяльності ЗМІ України.
4. Назвіть принципи редагування редакційних матеріалів.
5. Проаналізуйте рекламу в друкованих ЗМІ.
6. Розкрийте зміст поняття «Дискримінація».
7. Прокоментуйте авторське право на аудіовізуальний твір.
8. Розкрийте зміст поняття «Плагіат».
9. Проаналізуйте захист авторського права і суміжних прав в Україні.
10. Розкрийте суть повноти подачі інформації та основний зміст новини.
11. Назвіть основні напрями і форми державної підтримки засобів масової інформації.
12. Чи може використовуватися журналістом оцінювальна лексика? У яких випадках?
13. Проаналізуйте організацію соціального захисту журналістів України.
14. Які вимоги щодо уникнення журналістами суб'єктивізму містять фахові стандарти діяльності.
15. Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності в Україні
16. У чому виявляється суть відокремлення фактів від оцінок і коментарів.
17. Охорона в Україні інформації, яка віднесена до державної таємниці.
18. Перелічіть правила використання бліц-опитувань, дайте їм характеристику.
19. Назвіть укази Президента України щодо інформаційної діяльності в Україні.
20. Прокоментуйте правила висвітлення зібрань та акцій протестів.
21. Проаналізуйте діяльність органів державної влади щодо забезпечення свободи слова, задоволення інформаційних потреб суспільства та розвитку інформаційної сфери в Україні.
22. Назвіть вимоги до формату подачі інформації чи суперечливих питань.
23. Назвіть гарантовані законодавством України шляхи отримання інформації журналістами.
24. Прокоментуйте правила відмови від коментаря.

25. Назвіть основні положення Цивільного кодексу України щодо діяльності журналістів.
26. Проаналізуйте Європейську Конвенцію про захист прав людини та основних свобод.
27. Назвіть правила оприлюднення даних соціологічних досліджень.
28. Назвіть суб'єктів та об'єктів інформаційних відносин в Україні.
29. Розкрийте зміст поняття «Поінформовані джерела».
30. Розкрийте питання вдосконалення державного управління інформаційною сферою на сучасному етапі в Україні.

6.4. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82-89
Добре	25-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни для заочної форми навчання

Разом: 60 год., з них: лекційні – 2 год., семінарські – 6 год. самостійна робота – 52 год.

Модулі	Змістовий модуль I		
Назва модуля	Інформаційна політика		
Кількість балів за модуль	37		
Теми лекцій	Базові складові інформаційної політики (2 год.) 1 б.		
Теми практичних занять	Система інформаційної політики держави (2 год.) 11 б.		
Самостійна робота	5+5 балів	5+5 балів	5 балів
Модулі	Змістовий модуль II		
Назва модуля	Інформаційна безпека як вид практичної політики		
Теми лекцій			
Кількість балів за модуль	47		
Теми практичних занять	Правові засади розвитку інформаційного простору України (2 год.) 11 б.		
Теми практичних занять	Основи інформаційної безпеки держави (2 год.) 11 б.		
Самостійна робота	5+5 балів	5+5 балів	5 балів
Підсумковий контроль	Комплексний іспит		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Александрова О.С., Горбань О.В., Лавриненко Г.А. Філософія політики: Навчальний посібник. – Київ, 2021. 182 с.
2. Зражевська Н. Теорія медій та суспільства. Київ: [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2022, 192 с.
3. Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори Саморегуляція, безпека, закони / За заг. ред. Н.Лігачової-Чернолуцької, О. Романюк, Київ, 2018. 100 с.
4. Права людини та медіа діяльність: Збірник навчальних програм викладачів і викладачок журналістики / За ред. Шендеровського К. – К.: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2018.
5. Приступенко Т. О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації [Текст] : навч. посіб. / Т. О. Приступенко. – К. : Знання, 2011. 351 с.

Додаткова:

1. Медіазнавчі студії в євроінтеграційному дискурсі України: колективна монографія / наук. ред. В. Л. Іващенко. Київ : ДП «Експрес-об'ява», 2022. 200 с.
2. Міжнародні стандарти свободи слова. Збірник публікацій міжнародної організації „Артикль 19”. – К.: Міленіум, 2003.
3. Чічановський А. А. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем / А. А. Чічановський, О. Г. Стариш. – К. : Грамота, 2010.
4. Чічановський А. А. Національна держава та її засоби інформації // Україна на шляху до Європи / А. А. Чічановський. – К. : Етнос, 2006.
5. Остроухов В. В., Петрик В. М., Присяжнюк М. М. та ін. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти): підручник. К.: КНТ, 2010. 776 с.

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/47/2017>
7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану»: Указ Президента України від 19 березня 2022 року № 152/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/152/2022>
8. Боднар І. Інформаційна безпека як основа національної безпеки. Механізм регулювання економіки. 2014. № 1. С 68-75.
9. Інформаційна безпека. Підручник. Під ред. В. В. Остроухова. К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 412 с.
10. Yevgen Gerasymenko, Nataliia Zadyraka, Viktoriia Georgiievskia, Nataliia Kovalenko, Yulia Leheza (2022) Correlation of administrative definitions of refugees and internally displaced persons: geopolitical concretion in Ukraine and its compliance with international standards // The Age of Human Rights Journal, 18 (June 2022) pp. 491-505. (Scopus)